3. Budget 2027-2030 - 2. behandlingsbudgettet

00.30.10S00 *26/6142* *Åben sag*

Sagsgang

ØK, KB

Sagsfremstilling

I denne sag fremsendes årsbudgettet for 2027-2030 til 2. behandling.

Venstre, Socialdemokratiet, Det Konservative Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Danmarksdemokraterne samt løsgænger Thomas Rasmussen har indgået en budgetaftale for 2027-2030, som behandles af Økonomiudvalget og Kommunalbestyrelsen i henhold til budgetproceduren. Budgetaftalen er vedhæftet som bilag, samt oversigt over driftsændringer og anlæg og diverse bilag.

Budgetaftalen indebærer, at alle der står bag budgetaftalen godkender budgetaftalen, og at der ikke bliver stillet ændringsforslag til enkelte dele af aftalen.

Budgetaftalen afspejler, at Norddjurs Kommune står over for en omstillingsperiode frem mod 2030. Kommunens indtægter stiger ikke i samme takt som udgifterne, og samtidig er der usikkerhed om de fremtidige indtægter, blandt andet fordi der forventes en ny udligningsreform i 2029.

Norddjurs Kommune har i en årrække haft økonomisk balance på den korte bane, men ikke på den lange. Nu er der ikke længere balance, og der er behov for en gradvis tilpasning for igen at sikre balance mellem indtægter og udgifter i 2030, som det er aftalt i de økonomiske målsætninger.

Kommunen har opbygget en solid kassebeholdning, og forligspartierne er enige om at anvende dele af denne i omstillingsperioden.

Budgetaftalen lægger op til, at tilpasningen gennemføres gradvist frem mod 2030. Omstillingen vil medføre bortfald af opgaver og ændringer i kommunens tilbud, og dette vil ikke kunne ske uden

konsekvenser for borgere, medarbejdere og brugere af kommunens serviceydelser, men det vil ske gradvist, og ikke ved en hård opbremsning.

Hovedtallene i budgetaftalen fremgår af nedenstående tabel:

Budgetbalance 2027-2030 i mio. kr.	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Indtægter	-3.198,7	-3.203,1	-3.249,5	-3.331,5
Driftsområdet incl. renter	3.104,7	3.137,1	3.179,8	3.264,3
Resultat af ordinær drift	**-94,0**	**-66,0**	**-69,7**	**-67,2**
Anlægsudgifter	125,7	139,4	120,7	86,8
Anlægsindtægter	-36,0	-16,7	-27,7	-15,2
Afdrag	27,6	27,8	28,0	28,2
Strukturel balance inkl. reservation på ca. 140 mio. kr. til fremtidens folkeskole -=overskud, +=underskud	**23,4**	**84,4**	**51,2**	**32,6**
Øvrige finansforskydninger*	2,0	-23,7	3,0	3,0
Kasseforøgelse (-)/ Kasseforbrug (+)	25,4	60,7	54,2	35,6
Kassebeholdning gennemsnit	**509,5**	**421,9**	**335,5**	**289,0**

*Grundkapital almene boliger indgår med 6,0 mio. kr. i 2027 samt 3,0 mio. kr. i 2029 og 2030.

De centrale økonomiske målsætninger som er vedtaget i kommunens økonomiske politik er:

- Balance i budgettet – på sigt skal der være balance i det enkelte år fra 2030
- Servicerammen overholdes
- Anlægsudgifterne skal som minimum udgøre 110 mio. kr.
- Kassebeholdningen skal minimum udgøre 250 mio. kr. eller ca. 6.800 kr. per indbygger

På baggrund af budgetforhandlingerne er der i budgetaftalen indarbejdet både udvidelser der har fokus på at understøtte visionen for Norddjurs Kommune, men også gradvise tilpasninger som nævnt ovenfor. Ændringerne fremgår af den vedlagte oversigt over driftsændringer.

I budgettet indgår indtægter fra puljen til særligt økonomisk vanskeligt stillede kommuner på 25,1 mio. kr. i 2027, som er udmeldt ultimo august samt ekstra indtægter fra effekt af ændret skøn for overgangsordning ved sundhedsreformen på 5,0 mio. kr. i 2027 og 2028.

De prioriterede anlægsprojekter i budgetperioden fremgår af vedlagte anlægsoversigt, og målsætningen om anlægsudgifter er overholdt samlet set over budgetperioden.
I de aftalte anlægsudgifter indgår der en reservation på ca. 130 mio. til omstilling og understøttelse af processen om Fremtidens folkeskolen i budgetperioden 2027-2030. Midlerne vil indgå i de kommende forhandlinger om Fremtidens Folkeskole, som kører i et særskilt spor.

De økonomiske målsætninger om en gennemsnitlig kassebeholdning på mindst 250 mio. kr. er opfyldt i budgetperioden. Kassebeholdningen forventes at ligge mellem 491 og 541 mio. kr. ved udgangen af 2026 og i budgetperioden falder den gennemsnitlige kassebeholdning til 289,0 mio. kr. i 2030.

Budgettet udviser strukturel ubalance i alle år, selv efter de tilpasninger, der er indarbejdet som led i den indgåede budgetaftale. Ubalancen udgør 23,4 mio. kr. i 2027, 84,4 mio. kr. i 2028, 51,2 mio. kr. i 2029 og 32,6 mio. kr. i 2030.

KL har udmeldt en vejledende teknisk serviceramme for Norddjurs Kommune på 2.274,6 mio. kr. I den vejledende ramme, er der ikke taget højde for, at befolkningen i Norddjurs Kommune er faldet. I de økonomiske målsætninger er det aftalt at den vejledende serviceramme justeres efter befolkningsudviklingen, så der ikke automatisk sker en stigning i udgifterne. Efter nedjustering udgør rammen 2.268,9 mio. kr. I den budgetaftale, der er aftalt, udgør serviceudgifterne 2.260,2 mio. kr. hvilket er 8,7 mio. kr. under den nedjusterede ramme. I forhold til den udmeldte ramme fra KL ligger serviceudgifterne 14,4 mio. kr. under.

KL har ligeledes udmeldt en vejledende teknisk anlægsramme for Norddjurs Kommune på 111 mio. kr. i 2027. I budgetaftalen er der budgetlagt med anlægsudgifter på 125,7 mio. kr., svarende til 14,4 mio. kr. over den vejledende ramme.

Der er sanktioner, hvis kommunerne samlet set på landsplan ikke overholder de aftalte rammer på anlæg og service i budgetterne. Hvis der efter budgetvedtagelsen er væsentlige ændringer af de økonomiske budgetforudsætninger, herunder at den fælleskommunale budgetlægning ikke går op, er forligspartierne enige om at mødes og tage stilling hertil.

Forslag til takstoversigt er vedlagt som bilag. Der mangler fortsat udmelding på nogle få takster som udmeldes fra ministeriet. De vil blive tilføjet til takstoversigten efterfølgende.

Høringsperioden løb fra den 8. september til den 16. september 2026 kl. 10.00. Der indkom i alt 59 høringssvar, som er vedlagt som bilag. Som følge af databeskyttelsesreglerne kan Norddjurs Kommune ikke offentliggøre høringssvar, der indeholder fortrolige eller følsomme personoplysninger. Bilaget er derfor anonymiseret ved konsekvent at fjerne navne-, adresse- og øvrige personhenførbare oplysninger. Forvaltningen bemærker, at Kommunalbestyrelsen har modtaget samtlige høringssvar i deres oprindelige form til brug for budgetforhandlingerne.

De emner, som flest høringssvar berørte er:

- Opbakning til investeringer i børn og unge – moderne læringsmiljøer, tidlige forebyggende indsatser og attraktive fritids- og ungdomstilbud for at styrke trivsel, læring og fællesskaber
- På skoleområdet peges der på behovet for varige løsninger på kapacitetsudfordringer, herunder også i forhold til Djurslandsskolen, hvor midlertidige løsninger opleves som utilstrækkelige
- Fokus på forebyggelse og indsatser tættere på borgerne – investering i forebyggende indsatser, fleksibel bostøtte og lokale tilbud, som styrker livskvalitet
- Kultur, fritid, og frivillighed ses som vigtige velfærdsindsatser – der fremhæves kulturinstitutioner, fritidsfællesskaber, frivillighed og idrætsfaciliteter som centrale for trivsel, bosætning og udvikling af lokalsamfundene
- Bekymring for konsekvenserne af besparelser og omstillinger – på tværs af områder peges på risikoen for at besparelser kan påvirke serviceniveau, arbejdsmiljø, trivsel, rekruttering og fastholdelse, hvis de ikke ledsages af tydelige prioriteringer og inddragelse af medarbejdere.

Høringsmaterialet omfattede desuden bilag vedrørende omprioriteringsforslag til budget 2027. De forslag, som Natur-, Miljø- og Teknikudvalget har oversendt til budgetforhandlingerne, har indgået i høringsprocessen og forelægges i forbindelse med budgetvedtagelsen til endelig politisk stillingtagen.

Borgmester og Direktionen afholder orienteringsmøder for Hovedudvalget og aftaleholdere i uge 43, hvor indholdet i den endelige budgetaftale gennemgås. Ligesom budgetmaterialet vil være tilgængeligt på kommunens hjemmeside.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Der er sammenhæng til de aftalte økonomiske målsætninger. Med særlig betydning for budgetlægningen kan nævnes målsætninger vedrørende strukturel balance, gennemsnitlig kassebeholdning, anlægsramme, afvikling af gæld samt årlig effektivisering og råderumsarbejde. Norddjurs Kommune har behov for at tilpasse serviceudgifterne til faldende indtægter. Det skal ske på en måde, så kommunens ressourcer anvendes optimalt, så borgerne får den bedst mulige service indenfor kommunens økonomiske rammer.

Økonomiske konsekvenser

Ifølge budgetaftalen er forligspartierne enige om, at der i forbindelse med vedtagelse af budgettet i oktober 2026 samtidig gives anlægsbevillinger med det samme til alle de anlægsprojekter, som ikke kræver yderligere politisk stillingtagen. I den forbindelse søges der samlet set om anlægsbevillinger til anlægsudgifter til 39 anlægsprojekter på investeringsoversigten for netto 58,3 mio. kr. i år 2027. Der søges om både tillægsbevilling til udgifter og indtægter. De udvalgte anlæg fremgår af vedlagte bilag med anlægsbevillinger.

Der er i beregningerne af indtægterne for 2027 taget udgangspunkt i det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for 2027 med effekten på tilskuds- og udligningsbeløb. Beslutningen om valg af statsgaranti eller selvbudgettering træffes i forbindelse med 2. behandlingen af budgettet.

Der er lavet en beregning af de økonomiske konsekvenser ved selvbudgettering, med udgangspunkt i de nyeste skøn for skatteindtægterne i 2027. Beregningen viser, at gevinsten ved at vælge statsgarantien frem for selvbudgettering er cirka 4,6 mio. kr. Det anbefales derfor at bruge statsgarantien som grundlag for indtægterne i budget 2027.

Lovgrundlag

Jf. Bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision mv. skal budgettet senest 2. behandles/vedtages af Kommunalbestyrelsen den 15. oktober.

Indstilling

Økonomichefen indstiller at,

1. Forligspartiernes budgetaftale for 2027-2030 godkendes.
2. Norddjurs Kommunes indtægtsgrundlag for indkomsskat, tilskud og udligning i 2027 baseres på statsgaranti.
3. Taksterne i den vedlagte takstoversigt godkendes.
4. Indtægtsgrundlaget fastsættes uændret på en indkomstskatteprocent på 26,0 % i 2027 samt grundskyldspromille på 16,8 ‰ for øvrige ejendomme og 7,2 ‰ på erhvervs-/produktionsjord.
5. Kirkeskatten fastsættes uændret til 1,00 % i henhold til ligningsbeløbene vedtaget af Provstiudvalget.
6. Der gives anlægsbevillinger til udgifter på i alt 60,9 mio. kr. og indtægter på 2,6 mio. kr. i 2027. Bevillingerne finansieres af det til formålene afsatte rådighedsbeløb på anlægsoversigten til budget 2027-2030. De udvalgte anlæg fremgår af bilag med anlægsbevillinger vedr. udgifter og indtægter og det fordeler sig med 2,3 mio. kr. til udgifter under Økonomiudvalget, 1,0 mio. kr. til udgifter under Børne-, Familie- og Skoleudvalget, 0,2 mio. kr. til udgifter under Sundheds-, Pleje- og Omsorgsudvalget, 0,6 mio. kr. til udgifter og 0,250 mio. kr. til indtægter under Kultur-, Fritids- og Landdistriktsudvalget og 51,512 mio. kr. til udgifter og 2,4 mio. kr. til indtægter under Natur-, Miljø- og Teknikudvalget.
7. Omprioriteringsforslag til budget 2027, som Natur-, Miljø- og Teknikudvalget har oversendt til budgetforhandlingerne (bilag NMT omprioriteringsforslag til budget 2027) godkendes.

Forvaltningen bemærker

Der er efter udsendelse af dagsorden vedlagt et ekstra høringssvar fra Viden Djurs til denne sag. Høringssvaret er indsendt rettidigt, men er ikke indsendt via høringsportalen, og er desværre ikke blevet sendt videre sammen med de øvrige høringssvar.

Beslutning i Økonomiudvalget den 01-10-2026

Ad. 1. – 7. Tiltrådt.

Ulf Harbo (N) deltog ikke i sagens behandling.

Fraværende:
Ulf Harbo (N)

Beslutning i Kommunalbestyrelsen den 06-10-2026

Ad. 1. Der stemmes om godkendelse af budgetaftalen 2027-2030
For: 24 (V, A, F, I, C, Æ, Thomas Rasmussen (Løsgænger))
Imod: 3 (O, N, Benny Hammer (Løsgænger))
Budgettet er vedtaget.

Ad. 2. – 5. Godkendt.

Ad. 6. Der stemmes om der gives anlægsbevillinger til udgifter på i alt 60,9 mio. kr. og indtægter på 2,6 mio. kr. i 2027.
For: 26 (V, A, F, I, C, Æ, N, O, Thomas Rasmussen (Løsgænger))
Underlod at stemme: 1 (Benny Hammer (Løsgænger))
Anlægsbevillingerne er vedtaget.

Ad. 7. Godkendt.

Afbud:
Kasper Vindbjerg (F)

Bilag:

1	Åben	Budgetaftale 2027-2030
2	Åben	Budgetbalance 2027-2030 - 2. behandlingsbudget
3	Åben	Driftsændringer 2027-2030
4	Åben	Anlægsoversigt 2027-2030
5	Åben	Anlægsbevillinger ved budgetvedtagelse budget 2027
6	Åben	Høringssvar til budget 2027-2030
7	Åben	Høringssvar fra Viden Djurs
8	Åben	Takstoversigt 2027

9	Åben	Generelle bemærkninger 2027 - 2030
10	Åben	Budgetbemærkninger budget 2027-2030 2. beh.
11	Åben	NMT omprioriteringsforslag til budget 2027 - til vedtagelse